

УДК 340

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Андрій Радченко

*Львівський державний університет внутрішніх справ,
вул. Городоцька, 26, Львів, Україна, 79008,
e-mail: andrii_radchenko@ukr.net
ORCID ID: 0009-0007-7300-7472*

Проведено системний аналіз наукових досліджень українських учених в інформаційно-правовій сфері. Встановлено, що, з огляду на видову розгалуженість інформаційних правовідносин та обсяг їх юридичного врегулювання, інформаційне право потрібно розглядати не як підгалузь, а як комплексну й відносно самостійну галузь сучасного права. Виявлено, що інформаційні відносини стають об'єктом правознавчого дослідження безпосередньо, будучи осмисленими як власне інформаційні відносини, і опосередковано, зокрема під час розгляду таких інститутів права, як свобода вираження, звернення громадян, захист честі та гідності осіб тощо.

Наголошено, що в науці інформаційного права вирізняються розвідки макрорівня, які висвітлюють проблеми інформаційного суспільства та забезпечення інформаційної безпеки суспільства й держави, і мезорівня, предметом вивчення яких виступають окремі юридичні інститути інформаційного суспільства. Виокремлено найменш досліджені загальнотеоретичні й філософсько-правові проблеми науки інформаційного права, зокрема такі, як правова природа інформації, системні зв'язки інститутів державно-юридичного регулювання інформаційних суспільних відносин з іншими юридичними інститутами, онтологія, гносеологія й аксіологія правової інформації. Обґрунтовано необхідність здійснення у сфері вітчизняної юриспруденції аналізу та систематизації різних підходів до правового регулювання різних видів інформаційних відносин.

Ключові слова: інформація, інформаційне суспільство, інформаційні правовідносини, інформаційна безпека, інформаційне право.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2024.78.125>

Постановка проблеми. Активний розвиток інформаційного суспільства потребує відповідного правового регулювання інформаційних відносин. Право, здійснюючи регулятивний вплив, покликане спрямувати ці суспільні відносини на забезпечення інтересів людини, суспільства і держави. Реалізація цього завдання можлива за умови використання в нормотворчості інформаційної сфери досягнень науки інформаційного права¹. В Україні видається навчальна література з інформаційного права, захищаються дисертації та виконується чимало досліджень на цій ниві.

Зазвичай науковці ідентифікують інформаційне право як галузеву юридичну науку, що вивчає інформаційні відносини як об'єкт реального або потенційного державно-юридичного регулювання ((право)відносини) та інформаційну діяльність

¹ Яременко О. І. Сучасне праворозуміння відносин в інформаційній сфері та методологія їх систематизації. *Інформація і право*. 2017. № 3(22). С. 30–41.

у суспільстві¹. Водночас, характеризуючи сучасний стан цієї науки, дослідники зазначають, що вона майже не має у своєму арсеналі фундаментальних теоретичних досліджень, які були би визнані всією науковою юридичною спільнотою. Тому, наголошується, що становлення вказаного наукового напрямку потребує розробки якісних пізнавальних моделей². Різні види інформаційних відносин вимагають різних підходів до їх правового регулювання, у зв'язку з чим актуалізується проблема систематизації цих явищ.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання юридичного регулювання інформаційних відносин висвітлювалися в працях українських правознавців І. В. Арістової, В. М. Брижка, Л. В. Борисової, Б. М. Гоголя, Р. О. Куйбіди, Н. В. Кушакової-Костицької, М. В. Рудика, О. О. Тихомирова, Т. В. Чубарук, Т. І. Шинкар, Л. В. Ярмол та ін. Здебільшого предметом дослідження були різноманітні галузеві аспекти юридичного регулювання цих відносин. В окремих публікаціях, зокрема монографічного характеру, дослідники розглядали також теоретико-правові й філософсько-правові проблеми означеного регулювання. Попри все в українському правознавстві наразі недостатньо оглядових наукових розвідок, які б давали можливість системно визначити характер і ступінь розробленості описаної проблеми.

З огляду на викладене **метою** статті обрано системну характеристику сучасного стану розробленості українськими правознавчими дослідженнями інформаційних відносин та їх юридичного регулювання й виокремлення проблемних питань, які потребують подальшої загальнотеоретичної та філософсько-правової рефлексії. Джерельною базою слугуватимуть дисертаційні та монографічні праці з означеної проблематики, опубліковані в Україні за минулі роки.

Філософсько- й теоретико-правові дослідження в інформаційному праві. В останнє десятиріччя правові проблеми інформаційного суспільства стали предметом дослідження низки наукових робіт. З-поміж них вагомими вважаються розвідки А. М. Новицького та Н. В. Кушакової-Костицької. А. М. Новицький, скажімо, осмислює феномен інформаційного суспільства як об'єкт наукового дослідження³. З позицій сучасного соціологічного підходу зазначається, що одним з основних завдань теоретичних досліджень в інформаційному праві є його інституціоналізація за напрямками діяльності: правове регулювання ЗМІ, інформатизації правовідносин, регулювання інформаційної безпеки, визначення правового статусу інтернету, правове регулювання окремих інститутів інформаційного суспільства тощо⁴. У дисертації «Правові основи формування інститутів інформаційного суспільства в Україні» автор викладає інституційну теорію формування інформаційного суспільства, досліджує теоретичні питання структуризації інформаційного права як наукової категорії [1].

Праці Н. В. Кушакової-Костицької [2; 3] присвячені обґрунтуванню філософсько-правових засад становлення й розвитку інформаційного суспільства в Україні. Авторкою зроблено узагальнення щодо сутності інформаційного суспільства,

¹ Брижок В. М. Методологічні та правові засади упорядкування інформаційних відносин : монографія. Київ : ПанТот, 2009. С. 136.

² Арістова І. В. Становлення науки «інформаційне право» : питання методології (частина перша). *Публічне право*. 2016. № 2. С. 246–248. URL : <http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp2016235>.

³ Новицький А. М. Феномен «інформаційного суспільства» як об'єкт наукового дослідження. *Інформація і право*. 2011. № 1(1). С. 25–29. URL: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/11namond.pdf>.

⁴ Новицький А. М. Інституційна теорія формування інформаційного суспільства. *Соціологія права*. 2011. № 1. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39577/06-Novickiy.pdf?sequence=1>.

національних, регіональних і глобальних особливостей його розвитку, зокрема в Україні. У докторській дисертації Н. В. Кушакова-Костицька осмислює проблеми, пов'язані з виробленням оптимальної державної інформаційної політики, які охоплюють, зокрема, створення електронної юриспруденції, етичних і правових регуляторів мережі «Інтернет», електронного урядування в Україні, надання та поширення інформаційних послуг. Науковиця також акцентує на захисті права на отримання достовірної та своєчасної інформації.

У дисертаційній праці Л. В. Ярмол досліджено загальнотеоретичні аспекти юридичного забезпечення реалізації свободи вираження поглядів в Україні. Констатовано, що інформаційні права (можливості шукати, одержувати, поширювати, передавати будь-яку інформацію та ідеї) є складовою структури свободи вираження поглядів. Змога пошуку, отримання інформації та ідей становить основу свободи формування поглядів. Свобода ж вираження поглядів забезпечується через поширення, передачу інформації та ідей. Поняття суб'єктивного юридичного права на свободу вираження поглядів визначено через можливість людини збирати, шукати, одержувати, фіксувати, зберігати, поширювати, передавати і використовувати інформацію та ідеї [4, с. 6, 7].

Отож І. М. Доронін у монографічній розвідці «Національна безпека України в інформаційну епоху: теоретико-правове дослідження» з'ясовує, що розвиток сучасного суспільства внаслідок його входу в інформаційну епоху зумовлює низку фундаментальних викликів для права як регулятора суспільних відносин. Основний спектр проблем пов'язано з технологічними аспектами інформаційної епохи, зокрема такими, як регулювання технічними засобами і трансформації правосуб'єктності [5].

Монографія О. О. Золотар «Інформаційна безпека людини: теорія і практика» вважається комплексним теоретико-методологічним дослідженням проблем гарантування інформаційної безпеки людини. Авторка всебічно висвітлила тематику проблеми прав і свобод людини в інформаційному суспільстві, зокрема загрози інформаційній безпеці людини [6].

Одним із важливих елементів наукової новизни результатів кандидатської дисертації О. В. Павлишина «Філософсько-правовий аналіз розробки і використання електронних експертних систем у правозастосовній діяльності» визнається висновок про те, що комп'ютерне моделювання аналітичних процедур правозастосовника доцільно здійснювати в межах прагматичного напрямку галузі «штучного інтелекту» та за допомогою технології електронних експертних систем на основі продукційної моделі подання знань зі зворотними висновками [7].

Варто зауважити, що інформаційні правовідносини можуть бути об'єктом дослідження не тільки безпосередньо, тобто власне як інформаційні правовідносини, а й опосередковано, зокрема в ході розгляду юридичних засобів забезпечення таємниці (комерційної, державної, банківської та ін.), права на захист честі та гідності особи тощо. Однією з перших в Україні спроб здійснити філософсько-правове осмислення відносин у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації стала кандидатська дисертація О. Ю. Баліцької. Авторкою визначено засади правової соціалізації як передумови удосконалення правовідносин у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації [8].

Галузеві аспекти інформаційного права. Означені аспекти отримали в українських правознавців суттєво докладнішу розробку порівняно з аспектами філософськими й загальнотеоретичними.

Щодо *конституціоналістики*, то найскладніші питання розглядуваної проблематики знаходяться на стику загальної теорії права і конституційного права. Їх висвітлено в монографії В. О. Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці». Ця праця є першим комплексним науковим дослідженням, у якому розроблено теоретичну концепцію права на недоторканність приватного життя (прайвесі). Встановлено, що до найпоширеніших концепцій приватності належать прайвесі як секретність і прайвесі як контроль над персональною інформацією. Автором виокремлено такий напрям державної діяльності, як забезпечення інформаційного самовизначення особи [9].

Власне конституційно-правовий вимір інформаційних правовідносин на дисертаційному рівні досліджувало чимало науковців. Серед них становить інтерес, зокрема, розвідка Ю. В. Богдан «Конституційно-правові основи забезпечення доступу до інформації в Україні та країнах Європейського Союзу». В праці досліджено право на доступ до інформації в контексті становлення засад інформаційного суспільства [10].

Предметом дисертації В. Д. Недибалюк стало конституційне право людини на повагу до її гідності та його правове забезпечення [11]. Прямий зв'язок предмета цієї кандидатської праці з інформаційною проблематикою вбачається в тому, що повага до гідності є винятково важливою, фундаментальною нематеріальною цінністю, яка втілює ціннісно-оцінювальні аспекти інформації про людину.

У кандидатській дисертації на тему «Конституційні засади правового регулювання інформаційної сфери» Т. В. Чубарук уперше на основі системного підходу здійснив комплексне дослідження конституційних засад правового регулювання інформаційної сфери, визначив їхній зміст і механізми реалізації. В його праці проаналізовано конституційні засади інформаційної безпеки, доступу до інформації (на прикладі екологічної інформації) та гарантування права на інформацію [12].

Свою монографію «Сучасний стан та перспективи розвитку інституту звернення громадян в Україні: адміністративно-правовий аспект» Г. М. Котляревська присвятила теоретичним і практичним аспектам забезпечення конституційного права громадян на звернення до органів влади в Україні [13], унаочнює тісний зв'язок між матеріально-змістовими і процедурними компонентами права на інформацію.

У дослідженні інформаційних правовідносин традиційно одне з цільних місць посідає *цивілістична наука* та споріднені з нею наукові галузі – *трудова і цивільно-процесуальне право*. Інформаційне право як міжгалузеве утворення бере свої витoki, зокрема, й у цивільному праві, тому на початковому етапі становлення інформаційного права деякі науковці висловлювали думку про те, що воно є підгалуззю цивільного, а інформаційні правовідносини мають переважно цивільно-правову природу [14]. До вчених, які здійснювали послідовні наукові розробки в напрямі цивільно-правових досліджень, доречно віднести Б. М. Гоголя, А. Г. Дідук, О. В. Кохановську, О. О. Кулініч, А. І. Марущака, Є. В. Петрова, С. В. Ясечко та ін.

Серед праць зазначених авторів вирізняється докторська дисертація О. В. Кохановської «Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні» [15], яка містить комплексний аналіз теоретичних і практичних аспектів згаданих проблем. Дослідницею обґрунтовано висновок про те, що інформацію як об'єкт цивільного права можна розглядати у таких її проявах: 1) як особисте немайнове благо в комплексі благ, перелічених у Цивільному кодексі України;

2) як результат творчої інтелектуальної діяльності, тобто як об'єкт виключних прав; 3) як інформаційний продукт, ресурс, документ, тобто об'єкт, який може бути інформаційним товаром і предметом будь-яких правочинів.

Здійснюючи комплексний цивільно-правовий аналіз теоретичних і практичних проблем права на інформацію в цивільному праві України, Б. М. Гоголь у своїй розвідці «Право на інформацію в цивільному праві України» особливу увагу зосередив на змісті права на інформацію та його співвідношенні з іншими цивільними правами, об'єктом яких є інформація [16].

У кваліфікаційній праці А. Г. Дідук «Правовий режим конфіденційної інформації: цивільно-правовий аспект» [17] міститься комплексне дослідження правового режиму конфіденційної інформації як нетипового об'єкта цивільного права. Зокрема, акцентується на тому, що суб'єктивного права на конфіденційну інформацію не існує, а повинно йтися про захист охоронюваного законом інтересу особи, яка фактично контролює цю інформацію.

У монографії «Цивільно-правова відповідальність за порушення прав на інформацію» С. В. Ясечко системно дослідила інститут цивільно-правової відповідальності за порушення прав на інформацію [18].

Чимало вітчизняних розвідок студіюють питання використання творів, що, по суті, стосується правового режиму інформації в літературній чи іншій мистецькій сфері (В. М. Троцька, 2021) [19]. Окремі наукові праці мають своїм предметом цивільно-правові інститути, розглядувані в контексті інформаційного суспільства (К. Г. Некіт, Н. В. Бочарова, І. В. Давидова та ін.) [20–23].

Багатьма українськими правознавцями на монографічному рівні розглянуто **адміністративно-правові** аспекти інформаційних правовідносин. Це пояснюється, зокрема, тим, що інформаційне право донедавна позиціонувалося як складова предмета адміністративно-правової науки. Так, науковці аналізували інститут адміністративної відповідальності за порушення законодавства про комерційну таємницю (П. Є. Матвієнко) [24] і державну таємницю (А. М. Благодарний) [25], докладно досліджували правові й організаційні засади захисту персональних даних, правове регулювання відносин із їх обігу та обробки [26–28] (О. С. Дяковський, А. Л. Петрицький, А. В. Тунік, В. М. Брижко).

Так, В. А. Залізник присвятив кандидатську дисертацію [29] теоретичним і правовим засадам систематизації інформаційного законодавства України. На основі досягнень юридичної науки, узагальнення правозастосовної діяльності, аналізу вітчизняного і зарубіжного законодавства сформульовано пропозиції щодо структури планованого Інформаційного кодексу України.

До вагомих здобутків науковців варто долучити дослідження Б. А. Кормица «Організаційно-правові основи політики інформаційної безпеки України» [30], в якому вперше комплексно проаналізовано організаційно-правові засади процесу формування і реалізації політики інформаційної безпеки України на сучасному етапі, узагальнено теоретичний та практичний досвід створення ефективної моделі державно-правового механізму інформаційної безпеки.

У монографії Т. І. Шинкар «Організаційні та правові засади обмеження права на інформацію в інтересах національної безпеки» [31] сформульовано концепцію пропорційності в регулюванні обмежень права на інформацію в інтересах національної безпеки, також визначено адміністративно-правові засади регулювання обмеження права на інформацію в інтересах національної безпеки. У низці дисертацій висвітлюються також організаційно-правові й адміністративно-процедурні аспекти реалізації права громадян на звернення до органів публічної влади [32–34].

У праці І. В. Малиної розглядається адміністративно-правове регулювання реалізації права громадян на інформацію, яка не відноситься до таємниці [35]. Чимало українських правознавців висвітлювали в дисертаціях *кримінологічні* і *кримінально-процесуальні* складові інформаційних правовідносин, як-от: Л. В. Борисова [36], С. О. Орлов [37], Н. А. Розенфельд [38], М. В. Рудик [39], Н. А. Савінова [40]. Предметом деяких дисертаційних кримінально-правових розвідок ставали питання правової охорони різних видів таємниці (слідчої, усиновлення, лікарської, банківської, конфіденційної інформації, яка є власністю держави, тощо) [41–45]. Окрему групу досліджень становлять розвідки кримінально-правових аспектів охорони і захисту честі та гідності особи (А. В. Андрушко, Л. П. Барташук, О. С. Субботенко) [46–48].

Висновки. Завдяки проведеному системному аналізу наукових праць українських учених в інформаційно-правовій сфері можна зробити такі висновки.

По-перше, видова розгалуженість інформаційних правовідносин та обсяг їх юридичного врегулювання нині дають змогу стверджувати про статус інформаційного права не як підгалузі, а як комплексної й відносно самостійної галузі сучасного права, яка здійснює і приватно-правове, і публічно-правове регулювання різних складових та аспектів інформаційних відносин і включає, зокрема, інститути фундаментальних інформаційних прав людини та інформаційної безпеки держави.

По-друге, інформаційні відносини стають об'єктом правознавчого дослідження: а) безпосередньо, будучи осмислені як власне інформаційні відносини, і б) опосередковано, передусім у ході розгляду таких інститутів права, як свобода вираження, звернення громадян, захист честі й гідності особи тощо.

У науці інформаційного права вирізняються розвідки: 1) макрорівня, що висвітлюють проблеми інформаційного суспільства та забезпечення інформаційної безпеки суспільства і держави, і 2) мезорівня, на якому предметом вивчення виступають окремі юридичні інститути інформаційного суспільства. Розвідки мезорівня можна розподілити на такі, в яких юридичного значення набувають: а) зміст інформації про особу (цивільно-правовий захист честі, гідності і ділової репутації особи); б) творчий характер інформації (право інтелектуальної власності); в) дотримання правил використання, зберігання й обігу інформації, порядок отримання інформації громадянами (конституційне та адміністративне право); г) межі права на поширення інформації (усі галузі); ґ) дотримання правового режиму інформації з обмеженим доступом (публічне право).

По-третє, на сучасному етапі розвитку науки інформаційного права в Україні найменш дослідженими визнано, зокрема, такі проблемні загальнотеоретичні й філософсько-правові питання, як: правова природа інформації та інформаційних відносин; системні зв'язки інститутів державно-юридичного регулювання інформаційних суспільних відносин з іншими юридичними інститутами, передовсім інститутом прав людини в інформаційній сфері; правові аспекти діджиталізації суспільних відносин та їх юридичного регулювання в Україні; онтологія, гносеологія й аксіологія правової інформації. Означені проблемні питання заслуговують на те, щоби стати предметом майбутніх наукових досліджень у вітчизняній загальнотеоретичній та філософсько-правовій юриспруденції.

Список використаних джерел

1. Новицький А. М. Правове регулювання інституціоналізації інформаційного суспільства в Україні : монографія. Ірпінь : НУ ДПС України, 2011. 444 с.
2. Кушакова-Костицька Н. В. Філософсько-правові засади становлення і розвитку інформаційного суспільства в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.12 / Національна ака-

- демія внутрішніх справ. Київ, 2019. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000592783&local_base=LSL01.
3. Кушакова-Костицька Н. В. Філософсько-правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : монографія / наук. ред. М. В. Костицький. Київ : Логос, 2019. 346 с.
 4. Ярмол Л. В. Свобода вираження поглядів та проблеми юридичного забезпечення її реалізації в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2018. 494 с. URL: https://old.lpnu.ua/sites/default/files/-dissertation/2019/11609/avtoreferat_yarmol_liliyi_volodymyrivny.pdf.
 5. Доронін І. М. Національна безпека України в інформаційну епоху: теоретико-правове дослідження : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук. Київ, 2020. 539 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/disertaciya_doronin_0.pdf.
 6. Золотар О. О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія / Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України. Київ : АртЕк, 2018. 445 с.
 7. Павлишин О. В. Філософсько-правовий аналіз розробки і використання електронних експертних систем у правозастосовчій діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Національна академія внутрішніх справ України. Київ, 2005. 204 с. URL: <http://www.disslib.org/filosofsko-pravovyi-analiz-rozrobky-i-vykorystannja-elektronnykh-ekspertnykh-system.html>.
 8. Баліцька О. Ю. Правовідносини у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації як об'єкт філософсько-правового дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2014. 20 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/79>.
 9. Серьогін В. О. Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці : монографія. Харків : ФІНН, 2010. 608 с.
 10. Богдан Ю. В. Конституційно-правові основи забезпечення доступу до інформації в Україні та країнах Європейського Союзу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2019. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/c6c7a407-5b25-43c6-892c-3f6a27d151f7/content>.
 11. Недибалюк В. Д. Конституційне право людини на повагу до її гідності та його правове забезпечення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2014. 213 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000452346&local_base=LSL01.
 12. Чубарук Т. В. Конституційні засади правового регулювання інформаційної сфери : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2010. 20 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?..=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20.
 13. Котляревська Г. М. Сучасний стан та перспективи розвитку інституту звернення громадян в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 360 с.
 14. Тихомиров О. О. «Інформація» у доктрині цивільного права України. *Держава і право* : збірник наукових праць. «Юридичні і політичні науки». Вип. 67. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. С. 156–167.
 15. Кохановська О. В. Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2006. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_all/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&... BB%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D196%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0.

16. Гоголь Б. М. Право на інформацію в цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2010. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/> http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000303349&local_base=LSL01.
17. Дідук А. Г. Правовий режим конфіденційної інформації: цивільно-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2008. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&...S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20.
18. Ясечко С. В. Цивільно-правова відповідальність за порушення права на інформацію : монографія. Харків : Ніка Нова, 2013. 249 с.
19. Троцька В. М. Вільне використання творів у цифровому середовищі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Національна академія правових наук України, НДІ інтелектуальної власності. Київ, 2021. 20 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1gfT7EHTbZkYn_nAW0GkeLf6iBcJi3MKZ/view.
20. Некіт К. Г. Право приватної власності в інформаційному суспільстві: теорія і практика : монографія / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Гельветика, 2021. 553 с.
21. Бочарова Н. В. Конституціоналізація інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства і економіки знань : монографія / за ред. М. О. Баймуратова. Дніпро : Інновація, 2019. 356 с.
22. Давидова І. В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві: теорія і практика : монографія / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2018. 363 с.
23. Матвієнко П. Є. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2010. 199 с. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/20110730000150>.
24. Благодарний А. М. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2006. 200 с. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/20081124000568>.
25. Дяковський О. С. Правове забезпечення захисту персональних даних : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Дніпро, 2019. 17 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4-TN7BEXXLJKH3ADK94INCVRM8FXDX36LVL3ILYE7YBICGLH51-05029?func=full-set-set&set_number=008875&set_entry=000002&format=999.
26. Петрицький А. Л. Правові та організаційні засади захисту персональних даних : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Державний науково-дослідний інститут МВС України. Київ, 2015. 21 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000492252&local_base=LSL01.
27. Туник А. В. Правові основи захисту персональних даних : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний авіаційний університет. Київ, 2012. 20 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&R21DBN=1&...%A5809%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29311%24.
28. Брижко В. М. Організаційно-правові питання захисту персональних даних : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України. Київ, 2004. 251 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis-nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=...D0%9C.
29. Залізник В. А. Систематизація інформаційного законодавства України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет біоресурсів і природокористування

- ни. Київ, 2011. 254 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000347388&local_base=LSL01.
30. Кормич Б. А. Організаційно-правові основи політики інформаційної безпеки України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет внутрішніх справ МВС України. Харків, 2004. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000362314&local_base=LSL01.
31. Шинкар Т. І. Організаційні та правові засади обмеження права на інформацію в інтересах національної безпеки : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 392 с.
32. Ковальчук І. С. Організаційно-правові проблеми розгляду звернень громадян і юридичних осіб в органах прокуратури : монографія / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2011. 205 с.
33. Костюкевич О. К. Адміністративно-правове регулювання реалізації права громадян на звернення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2011. 19 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000354080&local_base=LSL01.
34. Міняйло М. П., Кіщак Ю. І. Адміністративно-правове забезпечення реалізації права громадян на звернення : монографія. Миколаїв : Гліон, 2009. 191 с.
35. Малина І. В. Адміністративно-правове регулювання реалізації права громадян на інформацію, яка не відноситься до таємниці : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». Київ, 2014. 16 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000461650&local_base=LSL01.
36. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2007. 19 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000264635>.
37. Орлов С. О. Кримінально-правова охорона інформації в комп'ютерних системах та телекомунікаційних мережах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Національний університет внутрішніх справ. Харків, 2004. 213 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%20%D0%A1\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%20%D0%A1$).
38. Розенфельд Н. А. Кримінально-правова характеристика незаконного втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2003. 198 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_-B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A5881.9%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29126\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_-B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A5881.9%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29126$).
39. Рудик М. В. Незаконний збут, розповсюдження комп'ютерної інформації з обмеженим доступом : дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2007. 229 с. URL: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C.%D0%92.\\$](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C.%D0%92.$).
40. Савінова Н. А. Кримінально-правова політика та убезпечення інформаційного суспільства в Україні : монографія / Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України. Київ : Редакція журналу «Право України»; Харків : Право, 2013. 292 с.

41. Пасечник М. Л. Кримінальні процесуальні та криміналістичні засади слідчої таємниці : автореф. дис.... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Міжнародний гуманітарний університет. Одеса, 2020. 20 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000610536&local_base=LSL01.
42. Чолан Т. А. Кримінальна відповідальність за незаконне усиновлення та розголошення його таємниці : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Генеральна прокуратура України ; Національна академія прокуратури України. Київ, 2016. 20 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4TH7BEXXLJKH3ADK94HCVRM8FXDX36LVL3ILYE7YBICGLH51-05812?func=full-set-set&set_number=008881&set_entry=000001&format=999.
43. Карпенко Л. К. Кримінально-правове забезпечення лікарської таємниці : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2013. 18 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4TH7BEXXLJKH3ADK94HCVRM8FXDX36LVL3ILYE7YBICGLH51-06041?func=full-set-set&set_number=008883&set_entry=000001&format=999.
44. Харламова С. О. Кримінальна відповідальність за незаконні дії з відомостями, що становлять комерційну або банківську таємницю : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2007. 20 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000239686&local_base=LSL01.
45. Самойлова О. С. Кримінально-правова характеристика передачі або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2006. 20 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000302733&local_base=LSL01%D0%B0%D0%B2%D0%B8&x=0&y=0&find_code=WRD&ADJACENT=N.
46. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваіте, 2020. 560 с.
47. Барташук Л. П. Гарантії забезпечення права людини на повагу до честі і гідності у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Академія адвокатури України. Київ, 2011. 24 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4TH..._entry=000001&format=999.
48. Субботенко О. С. Охорона честі та гідності особи кримінально-правовими засобами: (досвід країн СНД та ЄС) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / МВС України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2016. 16 с. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000514503&local_base=LSL01.

References

1. Novytskyi, A. M. (2011). *Pravove rehuliuвання instytutsionalizatsii informatsiynoho suspilstva v Ukraini* : monohrafiia. Irpin : NU DPS Ukrainy.
2. Kushakova-Kostytska, N. V. (2019). *Filosofsko-pravovi zasady stanovlennia i rozvytku informatsiynoho suspilstva v Ukraini* : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.12 / Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000592783&local_base=LSL01.
3. Kushakova-Kostytska, N. V. (2019). *Filosofsko-pravovi zasady rozvytku informatsiynoho suspilstva v Ukraini* : monohrafiia / nauk. red. M. V. Kostytskyi. Kyiv : Lohos.
4. Iarmol, L. V. (2018). *Svoboda vyrazhennia pohliadiv ta problemy yurydychnoho zabezpechennia yii realizatsii v Ukraini* : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.01 / Natsionalnyi universytet «Lvivska politehnika». Lviv. Retrieved from https://old.lpnu.ua/sites/default/files/-dissertation/2019/11609/avtoreferat_yarmol_liliyi_volodymyrivny.pdf.

5. Doronin, I. M. (2020). *Natsionalna bezpeka Ukrainy v informatsiinu epokhu: teoretyko-pravove doslidzhennia* : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.01 / Naukovo-doslidnyi instytut informatyky i prava Natsionalnoi akademii pravovykh nauk. Kyiv. Retrieved from https://ippi.org.ua/sites/default/files/disertaciya_doronin_0.pdf.
6. Zolotar, O. O. (2018). *Informatsiina bezpeka liudyny: teoriia i praktyka* : monohrafiia / Naukovo-doslidnyi instytut informatyky i prava Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy. Kyiv : ArtEk.
7. Pavlyshyn, O. V. (2005). *Filosofsko-pravovyi analiz rozrobky i vykorystannia elektronnykh ekspertnykh system u pravozastosovchii diialnosti* : dys.... kand. yuryd. nauk : 12.00.12 / Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav Ukrainy. Kyiv. Retrieved from <http://www.disslib.org/filosofsko-pravovyi-analiz-rozrobky-i-vykorystannja-elektronnykh-ekspertnykh-system.html>.
8. Balitska, O. Yu. (2014). *Pravovidnosyny u sferi zakhystu chesti, hidnosti ta dilovoi reputatsii yak ob'iekt filosofsko-pravovoho doslidzhennia* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.12 / Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. Lviv. Retrieved from <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/79>.
9. Serohin, V. O. (2010). *Pravo na nedotorkannist pryvatnoho zhyttia (praivesi) u konstytutsiino-pravovii teorii ta praktytsi* : monohrafiia. Kharkiv : FINN.
10. Bohdan, Yu. V. (2019). *Konstytutsiino-pravovi osnovy zabezpechennia dostupu do informatsii v Ukraini ta krainakh Yevropeiskoho Soiuzu* : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.02 / Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. Kyiv. Retrieved from <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/c6c7a407-5b25-43c6-892c-3f6a27d151f7/content>.
11. Nedybaliuk, V. D. (2014). *Konstytutsiine pravo liudyny na povahu do yii hidnosti ta yoho pravove zabezpechennia* : dys.... kand. yuryd. nauk : 12.00.02 / Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000452346&local_base=LSL01.
12. Chubaruk, T. V. (2010). *Konstytutsiini zasady pravovoho rehuliuvannia informatsiinoi sfery* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.02 / Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. Kyiv. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?...=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20.
13. Kotliarevska, H. M. (2020). *Suchasnyi stan ta perspektivy rozvytku instytutu zvernennia hromadian v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt* : monohrafiia. Zaporizhzhia : Vydavnychiy dim «Helvetyka».
14. Tykhomyrov, O. O. (2015). «Informatsiia» u doktryni tsyvilnoho prava Ukrainy. *Derzhava i pravo : zbirnyk naukovykh prats. «Iurydychni i politychni nauky»*, Vyp. 67. Kyiv : Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, 156–167.
15. Kokhanovska, O. V. (2006). *Tsyvilno-pravovi problemy informatsiinykh vidnosyn v Ukraini* : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.03 / Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_all/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&...BB%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0.
16. Hohol, B. M. *Pravo na informatsiiu v tsyvilnomu pravi Ukrainy* : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03 / Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv, 2010. Retrieved from <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/> http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000303349&local_base=LSL01.
17. Diduk, A. H. (2008). *Pravovyi rezhym konfidentsiinoi informatsii: tsyvilno-pravovyi aspekt* : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03 / Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C2-1COM=S&...S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20.

18. Iasechko, S. V. (2013). *Tsyvilno-pravova vidpovidalnist za porushennia prava na informatsiiu : monohrafiia*. Kharkiv : Nika Nova.
19. Trotska, V. M. (2021). *Vilne vykorystannia tvoriv u tsyfrovomu seredovyshchi : avtoref. dys.... kand. yuryd. nauk : 12.00.03 / Natsionalna akademiia pravovykh nauk Ukrainy, NDI intelektualnoi vlasnosti*. Kyiv. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/1gfT7EHT-bZkYn_nAW0GkeLf6iBcJi3MKZ/view.
20. Nekit, K. H. *Pravo pryvatnoi vlasnosti v informatsiinomu suspilstvi: teoriia i praktyka : monohrafiia / Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia»*. Odesa : Helvetyka, 2021.
21. Bocharova, N. V. (2019). *Konstytutsionalizatsiia intelektualnoi vlasnosti v umovakh informatsiinoho suspilstva i ekonomiky znan : monohrafiia / za red. M. O. Baimuratova*. Dnipro : Innovatsiia.
22. Davydova, I. V. (2018). *Pravochyny ta yikh nediiisnist v informatsiinomu suspilstvi: teoriia i praktyka : monohrafiia / Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia»*. Odesa : Yurydychna literatura.
23. Matviienko, P. Ye. (2010). *Administratyvna vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro komertsiiu taiemnytsiu : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*. Kyiv. Retrieved from <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/20110730000150>.
24. Blahodarnyi, A. M. (2006). *Administratyvna vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro derzhavnu taiemnytsiu : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07*. Kyiv. Retrieved from <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/aref/20081124000568>.
25. Diakovskiy, O. S. (2019). *Pravove zabezpechennia zakhystu personalnykh danykh : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07*. Dnipro. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4TH7BEXXLJKH3ADK94IHCVRM8FXDX36LVL3ILYE7YBICGLH51-05029?func=full-set-set&set_number=008875&set_entry=000002&format=999.
26. Petrytskyi, A. L. (2015). *Pravovi ta orhanizatsiini zasady zakhystu personalnykh danykh : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Derzhavnyi naukovy-doslidnyi instytut MVS Ukrainy*. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000492252&local_base=LSL01.
27. Tunik, A. V. (2012). *Pravovi osnovy zakhystu personalnykh danykh : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsionalnyi aviatsiinyi universytet*. Kyiv. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&R21DBN=1&...%A5-809%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29311%24.
28. Bryzhko, V. M. (2004). *Orhanizatsiino-pravovi pytannia zakhystu personalnykh danykh : dys.... kand. yuryd. nauk: 12.00.07 / Naukovo-doslidnyi tsentr pravovoi informatyky Akademii pravovykh nauk Ukrainy*. Kyiv. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=...D0%9C.
29. Zalizniak, V. A. (2011). *Systematyzatsiia informatsiinoho zakonodavstva Ukrainy : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000347388&local_base=LSL01.
30. Kormych, B. A. (2004). *Orhanizatsiino-pravovi osnovy polityky informatsiinoi bezpeky Ukrainy : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav MVS Ukrainy*. Kharkiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000362314&local_base=LSL01.

31. Shynkar, T. I. (2023). *Orhanizatsiini ta pravovi zasady obmezhenia prava na informatsiiu v interesakh natsionalnoi bezpeky* : monohrafiia. Lviv : Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav.
32. Kovalchuk, I. S. (2011). *Orhanizatsiino-pravovi problemy rozghliadu zvernennia hromadian i yurydychnykh osib v orhanakh prokuratury* : monohrafiia / Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia». Odesa : Yurydychna literatura.
33. Kostiukevych, O. K. (2011). *Administratyvno-pravove rehuliuвання realizatsii prava hromadian na zvernennia* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Mizhrehionalna akademiia upravlinnia personalom. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000354080&local_base=LSL01.
34. Minialo, M. P., Kishchak, Yu. I. (2009). *Administratyvno-pravove zabezpechennia realizatsii prava hromadian na zvernennia* : monohrafiia. Mykolaiv : Ilion.
35. Malyna, I. V. (2014). *Administratyvno-pravove rehuliuвання realizatsii prava hromadian na informatsiiu, yaka ne vidnosytsia do taiemnytsi* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Vidkryti mizhnarodnyi universytet rozvytku liudyny «Ukraina». Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000461650&local_base=LSL01.
36. Borysova, L. V. (2007). *Transnatsionalni kompiuterni zlochyny yak ob'ekt kryminalistychnoho doslidzhennia* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09 / Kyivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kyiv. Retrieved from <http://irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000264635>.
37. Orlov, S. O. (2004). *Kryminalno-pravova okhorona informatsii v kompiuternykh systemakh ta telekomunikatsiinykh merezhakh* : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv. Retrieved from [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%20%D0%A1\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%20%D0%A1$).
38. Rozenfeld, N. A. (2003). *Kryminalno-pravova kharakterystyka nezakonnoho vtruchannia v robotu elektronno-obchysluvalnykh mashyn (kompiuteriv), system ta kompiuternykh merezh* : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv. Retrieved from [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A5881.9%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29126\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A5881.9%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29126$).
39. Rudyk, M. V. (2007). *Nezakonnyi zbut, rozpovsiudzhennia kompiuternoї informatsii z obmezhnym dostupom* : dys.... kand. yuryd. nauk : 12.00.08. Kharkiv. Retrieved from [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C.%D0%92.\\$](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C.%D0%92.$).
40. Savinova, N. A. (2013). *Kryminalno-pravova polityka ta ubezpechennia informatsiinoho suspilstva v Ukraini* : monohrafiia / Naukovo-doslidnyi instytut informatyky i prava Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy. Kyiv : Redaktsiia zhurnal «Pravo Ukrainy» ; Kharkiv : Pravo.
41. Pasechnyk, M. L. (2020). *Kryminalni protsesualni ta kryminalistychni zasady slidchoi taiemnytsi* : avtoref. dys.... kand. yuryd. nauk : 12.00.09 / Mizhnarodnyi humanitarnyi universytet. Odesa. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000610536&local_base=LSL01.
42. Cholan, T. A. (2016). *Kryminalna vidpovidalnist za nezakonne usynovlennia ta rozgholoshennia yoho taiemnytsi* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Heneralna prokuratura Ukrainy; Natsionalna akademiia prokuratury Ukrainy. Kyiv. Retrieved from <http://aleph.lsl->

- lviv.ua:8991/F/F4TH7BEXXLJKH3ADK94IHCVRM8FXDX36LVL3ILYE7YBICGLH51-05812?func=full-set-set&set_number=008881&set_entry=000001&format=999.
43. Karpenko, L. K. (2013). *Kryminalno-pravove zabezpechennia likarskoi taiemnytsi* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4TH7BEXXLJKH3ADK94-IHCVRM8FXDX36LVL3ILYE7YBICGLH51-06041?func=full-set-set&set_number=0088-83&set_entry=000001&format=999.
 44. Kharlamova, S. O. (2007). *Kryminalna vidpovidalnist za nezakonnii dii z vidomostiamy, shcho stanovliat komertsiinu abo bankivsku taiemnytsiu* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Kyivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000239686&local_base=LSL01.
 45. Samoilo, O. S. (2006). *Kryminalno-pravova kharakterystyka peredachi abo zbyrannia vidomosti, shcho stanovliat konfidentsiinu informatsiiu, yaka ye vlasnistiu derzhavy* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000302733&local_base=LSL01%D0%B0%D0%B2%D0%B8&x=0&y=0&find_code=WRD&ADJACENT=N.
 46. Andrushko, A. V. (2020). *Teoretyko-prykladni zasady zapobihannia ta protydiv zlochynam proty voli, chesti ta hidnosti osoby* : monohrafiia. Kyiv : Vaite.
 47. Bartashchuk, L. P. (2011). *Harantii zabezpechennia prava liudyny na povahu do chesti i hidnosti u kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Akademiia advokatury Ukrainy. Kyiv. Retrieved from <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/F4TH...entry=000001&format=999>.
 48. Subbotenko, O. S. (2016). *Okhorona chesti ta hidnosti osoby kryminalno-pravovymy zasobamy: (dosvid krain SND ta YeS)* : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / MVS Ukrainy ; Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv. Retrieved from http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000514503&local_base=LSL01.

INFORMATION LEGAL RELATIONS: CURRENT STATE AND PROSPECTS OF RESEARCH IN UKRAINIAN JURISPRUDENCE

Andrii Radchenko

*Lviv State University of Internal Affairs,
26, Horodotska Str., Lviv, Ukraine, 79008,
e-mail: andrii_radchenko@ukr.net
ORCID ID: 0009-0007-7300-7472*

The author makes a systematic analysis of scientific research of Ukrainian scholars in the information law area. The author establishes that, given the specific branching of information legal relations and the scope of their legal regulation, information law should be considered not as a sub-branch, but as a comprehensive and relatively independent branch of modern law. The author finds that information relations become the object of legal research directly, being understood as information relations themselves, and indirectly, in particular, when considering such legal institutions as freedom of expression, citizens' appeals, protection of honor and dignity of individuals, etc.

The author emphasizes that the doctrine of information law is distinguished between macro-level studies which cover the problems of the information society and ensuring information security of society and the State, and meso-level studies which focus on individual

legal institutions of the information society. The author highlights the least studied general theoretical and philosophical and legal issues of the doctrine of information law, in particular, the legal nature of information, systemic links of the institutions of state and legal regulation of information social relations with other legal institutions, ontology, epistemology and axiology of legal information. The author substantiates the need for analysis and systematization of various approaches to legal regulation of various types of information relations in the national jurisprudence.

Keywords: information, information society, information legal relations, information security, information law.

*Стаття: надійшла до редакції 10.03.2024
прийнята до друку 30.04.2024*